

آیت‌الله رجبی در ششمین کنگره بین‌المللی علوم انسانی اسلامی تأکید کرد

تولیدکننده علوم انسانی باید خطوط اندیشه قرآنی و اسلامی را بداند

افتتاحیه ششمین کنگره بین‌المللی علوم انسانی اسلامی و پنجمین دوره جایزه جهانی علوم انسانی اسلامی با سخنرانی آیت‌الله رجبی عضو شورای‌عالی حوزه‌های علمیه، استاد رشاد عضو شورای‌عالی انقلاب فرهنگی، دکتر حداد عادل رئیس شورای تحول در علوم انسانی و دکتر قالیباف رئیس مجلس شورای اسلامی، ۲۸آذر در مرکز همایش‌های صدا و سیما در تهران برگزار شد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، آیت‌الله رجبی در این کنگره گفت: پیش از انقلاب آموزش علوم انسانی در دانشگاه‌های ما مبتنی بر مبانی سکولاریستی و الحادی بود که زندگی، فکر و اندیشه نسل آینده را تهدید می‌کرد و خلأ در این حوزه، ناشی از این مسئله می‌شد که نظام آموزشی در آن مقطع زمانی، نمی‌توانست به مقابله با تهاجم و پاس‌خگویی به شبهات بپردازد.

رئیس مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی[ؑ] اضافه کرد: آیت‌الله مصباح یزدی ^{رحمته‌الله} با شناختی که از علوم انسانی و برنامه‌های حوزه علمیه داشت، برنامه تحولی به‌عنوان مکمل برنامه حوزه را تدوین کرد که هدف از آن، جلوگیری از تهدید و آسیب و کارآمدسازی حوزه برای تأمین و مقابله با این تهاجم بود. در همین راستا علوم انسانی با رویکرد انتقادی و پیش‌نیاز تقریر شده بود که یکی از آنها فلسفه اسلامی و مباحث عقلی و نظام اندیشه قرآنی بود.

عضو شورای‌عالی حوزه‌های علمیه افزود: هدف استاد از آموزش علوم انسانی اسلامی به فضایی حوزه با رویکرد انتقادی، هدف اصلی نبود؛ بلکه معبری برای تولید علوم انسانی قرآن‌بنیاد با علوم اسلامی بود. اقدام ایشان چندجانبه بود که به تربیت نیروی انسانی و تدوین علوم انسانی قرآن‌بنیاد منجر شد.

آیت‌الله رجبی با اشاره به اینکه علوم انسانی باید توسط استادان این عرصه اجرا شود،گفت: بنابراین باید محققانی تربیت شوند که در وضعیت کنونی مسیر را ادامه دهند.

وی اضافه کرد: آیت‌الله مصباح به‌عنوان یک الگو و نمونه وارد تدوین علوم انسانی اسلامی شد و بحث معارف و قرآن‌بنیاد کرد که نمونه ندارد و به بسیاری از سؤالات پاسخ گفته است.

آیت‌الله رجبی با بیان اینکه مبانی ارزش‌شناسی علوم انسانی از منظر قرآنی تدوین نمی‌شود، افزود: بنابراین کاختی که بر روی آن بنا شود، بدون مبناست؛ لذا در این سند تأکید شده است که مبانی علم، علوم انسانی، مشترکات این رشته‌ها و مبانی هریک از رشته‌های علوم انسانی به‌معنای فلسفه این علوم، باید نگاشته شود.

وی با تأکید بر اینکه برای آغاز حرکت در تولید علوم انسانی اسلامی باید به شناخت نظام اندیشه اسلامی پرداخته شود، افزود: تولیدکننده علوم انسانی باید خطوط اندیشه قرآنی و اسلامی را بداند. در مرحله بعد، مبانی و روش علوم انسانی از دیدگاه قرآن را بشناسد.

عرصه زندگی وارد کند و باید به این امر توجه ویژه شود. وی با اشاره به اینکه اگر کلام را در قلمروی جدیدش بنگریم، انسان‌شناسی بخشی از آن قلمداد می‌شود، افزود: تبیین بسیاری از حقایق به‌عنوان گزاره‌های علوم انسانی است که وارد ساحت جامعه‌شناسی معرفت می‌شود.

عضو شورای‌عالی انقلاب فرهنگی، با بیان اینکه موضوع‌شناسی بزرگ‌ترین خدمت علوم‌انسانی به فقه است، تصریح کرد: فقه کارآمد، روزآمد و توسعه‌یافته، در سایه این موضوع گسترش یافته است.

• در عمل نشان دادیم که ظاهراً ربا در سیستم اقتصاد جنگ‌با‌خدا نیست!!

رئیس مجلس شورای اسلامی نیز در افتتاحیه این کنگره، با بیان اینکه در حوزه علوم انسانی و حکمرانی در سطوح مختلف، نه تنها هم‌افزایی صورت نگرفته است، بلکه در جهاتی به سمت واگرایی نیز حرکت کردیم،گفت: به‌طور خاص در علوم انسانی تولید نظریه و نظریه‌پردازی یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر است.

دکتر قالیباف با تأکید بر اینکه علوم انسانی اسلامی با همکاری حوزه و دانشگاه باید پاسخ‌روشنی برای اقتصاد، مدیریت، روان‌شناسی، سیاست، جامعه‌شناسی و مسائل روز داشته باشد، ابراز کرد: ما در این مسائل دچار مشکل هستیم. از دهه ۵۰ تا امروز ما در زمینه مسائل اقتصادی مشکلاتی را داریم که هنوز هم با تصمیم‌گیری‌های اشتباه و تکراری ادامه دارد.

وی با بیان اینکه امروز اولویت ما، تربیت نیروی انسانی در علوم انسانی اسلامی باشد، عنوان کرد: متأسفانه پس از پیروزی انقلاب اسلامی، نظام اداری و اجرایی ما یک سیستم بروکراتیک بود که بخش عمده‌ای از نارسایی‌ها و ناکارآمدی‌های ما ریشه در این مسئله دارد. البته خطاهای شخصی و برخی برنامه‌ریزی‌های غلط هم وجود داشته است.

رئیس مجلس شورای اسلامی افزود: نظام حکمرانی مطلوب ما باید مبتنی بر یک نگاه اجتماعی و نهادی تنظیم شود؛ یعنی ما باید مبانی پیشرفت خود را بر اساس عدالت مبتنی بر عناصر اجتماعی و انسانی قرار دهیم.

وی با بیان اینکه که پس از دوران دفاع مقدس به مرور مردم را از صحنه تصمیم‌گیری و اداره کشور خارج کردیم و از باورها و سنت‌های الهی و اندیشه‌های ناب فقه‌گرفته‌یم که به اینجا رسیدیم، گفت: در عمل نشان دادیم که ظاهراً ربا در سیستم اقتصادی، جنگ با خدا نیست؛ امروز ما نیازمند نوآوری اجتماعی طبق همان کاری هستیم که انقلاب و دفاع مقدس را به پیروزی رساند. ما باید فرهنگ و سنت‌های الهی را از ارزش‌های مادی تفکیک کنیم.

دکتر قالیباف با بیان اینکه ما باید در حوزه‌تئوری‌پردازی، نوآوری اجتماعی داشته باشیم، گفت: اگر درباره پژوهش و مسئله‌یابی به فناوری‌های اجتماعی نوین توجه نکنیم، حکمرانی، بسیج و منسجم کردن همه افراد جامعه برای رسیدن به اهداف مورد‌نظر امکان‌پذیر نخواهد بود. فناوری اجتماعی چیزی شبیه به ایده مهندسی اجتماعی است که برخی ابرقدرت‌ها با استفاده از آن به قلدری می‌پردازند. رئیس مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه ما در گام دوم انقلاب در حوزه علوم انسانی، باید بر این مسئله تمرکز کنیم که کارآمدی دین در اداره جامعه فعال شود، افزود: یکی از مهمترین مکان‌ها برای تحول و تحقق حکمرانی اسلامی در خصوص قانون‌گذاری، سیاست‌گذاری، نظارت بر قوانین و حل مشکلات، مرکز پژوهش‌های اسلامی مجلس شورای اسلامی است که گروه مربوط به حکمرانی و مدیریت به‌عنوان یک معاونت جدید به آنها اضافه شده است.

• تحول در علوم انسانی، پروژه قطعی ودفعی نیست
دکتر حداد عادل هم در این مراسم، با ارائه گزارشی از عملکرد شورای تحول علوم انسانی، گفت: نوشتن مقاله، سخنرانی کردن، برگزاری همایش و تألیف کتاب مهم است؛ اما برای تحقق تحول در علوم انسانی کافی نیست؛ آنچه مهم است، رسیدن از نظر به عمل و برکرد فاصله میان نظر تا عمل است و این موضوع احتیاج به مدیریت دارد. وی ادامه داد: شورای تحول علوم انسانی در نیمه دوم سال ۸۸ به تصویب رسید و در اواخر همان سال با ترکیبی که شورای‌عالی انقلاب فرهنگی معین کرده بود و اختیارات خوب، کار خود را آغاز کرد. شورا در این ۱۲ سال، ۲۰۵ جلسه داشته؛ یعنی هر دو هفته یک جلسه برگزار کرده است. حداد عادل با بیان اینکه بین ۲۰ تا ۲۵۰ نفر از اساتید دانشگاه و حوزویان، در گروه‌های شورای تحول علوم انسانی عضویت دارند، گفت: این کارگروه‌ها هر کدام به‌نوبه خود گروه‌های فرعی دارند که اگر مجموعه آن افراد شاغل در گروه‌های فنی را نیز به حساب بیاوریم، بیش از ۴۰۰ نفر برای کار تحول در علوم انسانی مرتبط با شورا، مشغول به فعالیت هستند.

رئیس شورای تحول در علوم انسانی یادآور شد: شانزده رشته‌ای که ما به آنها اولویت داده‌ایم، حقوق، علوم اجتماعی، روان‌شناسی، علوم تربیتی، اقتصاد، تاریخ، مدیریت، ارتباطات، زبان‌های خارجه، مطالعات زنان، فلسفه، کلام جدید، مشاوره و راهنمایی، هنر و معماری است.

حداد عادل خاطر‌نشان کرد: ما برای تحول و ارتقای علوم انسانی، چهار موضوع را به‌عنوان چهار ستون اصلی تحول، مهم دانسته‌ایم که شامل محتوای به‌روز، استاد، دانشگاه و پایان‌نامه‌ها و مجلات پژوهشی است. در ۱۲ سال گذشته کار ما عمدتاً متمرکز بر موضوع اول؛ یعنی محتوای دروس بوده و گروه‌های ما بر تأسیس رشته، تدوین و تصویب برنامه و تألیف کتاب از دل برنامه بوده‌اند.

وی ادامه داد: ما تاکنون ۱۰۴ برنامه درسی را در سطوح کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری به تصویب رساندیم که بسیاری از آنها تأسیسی و بعضی دیگر نیز، اصلاحات اساسی در برنامه‌های موجود بوده است. رئیس شورای تحول در علوم‌انسانی اضافه‌کرد: بهترین مصداق همکاری دانشگاه و حوزه در چهل سال بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، در شورای تحول اتفاق افتاده است؛ به این معنا که ما در دبیرخانه شورا، معاونتی به‌عنوان معاونت ارتباط با حوزه داریم و این معاونت دفتری در قم دارد و یک شورای حوزوی پشتیبان ماست. در حوزه علمیه به نسبت سال ۵۹ و سال ۶۰ که آغاز انقلاب فرهنگی بود، تحول زیادی اتفاق افتاده است. یکی از تحولاتی که کاملاً به ما کمک می‌کند، حضور روحانیونی است که هم درس دانشگاهی خوانده‌اند و هم درس حوزوی و می‌توانند، گفت‌وگوی سازنده و زبان مشترکی با دانشگاهیان داشته باشند.

حداد عادل در ادامه به مشکلات و لوازم فعالیت در حوزه تحول در علوم انسانی اشاره کرد و گفت: تحول علوم انسانی یک کار قطعی دغعی و یک پروژه نیست؛ یک

پروسه و یک فرآیند است؛ یعنی باید استمرار داشته باشد. رئیس شورای تحول در علوم انسانی اظهار کرد: ما حدود ۹ سال پیش به این نتیجه رسیدیم که حقیقتاً تحول و ارتقای علوم انسانی، محتاج یک پژوهشگاه مطالعات راهبردی در علوم انسانی است و برنامه‌هایی که ما تصویب می‌کنیم، باید مورد مطالعه و ارزیابی قرار بگیرد و بازتاب آن گرفته و سنجیده شود.

حداد عادل اضافه کرد: آنچه که در درجه اول اهمیت قرار دارد، همکاری وزارت علوم با شورای‌عالی انقلاب فرهنگی است. اکنون با حضور خود مسئولان وزارت علوم، برنامه‌هایی تدوین، تصویب و به دانشگاه‌ها ابلاغ شده است.

• مشارکت ۵۰ مرکز حوزی و دانشگاهی در برگزاری همایش

حجت‌الاسلام احمدحسین شریفی دبیر علمی ششمین کنگره علوم انسانی اسلامی هم در این مراسم، با تأکید بر اینکه جریان تولید علم و تحول در علم، بیشتر یک پروسه است تا پروژه و از درون عالمان و از فضا‌های علمی می‌جوشد تا آیین‌نامه‌ها و اسناد رسمی، عنوان کرد: ضرورت تحول در علوم انسانی باید برای بدنه علمی جامعه ما آشکار شود. طبیعتاً این کار نیازمند شکل‌گیری یک جریان پرقدرت علمی و اندیشه‌ای بود که اولاً امکان و توان تجمع نیروهای پراکنده‌ای که در زمینه علوم انسانی اسلامی به پژوهش و فعالیت مشغول هستند و همچنین توانایی ایجاد هماهنگی میان مراکز متعدد و متنوعی که کارویژه آنها تولید علم دینی بود را داشته باشد. ثانیاً به‌دور از افراط و تفریط و با التزام به ادبیات علمی و روش‌شناسی تحقیق در علوم انسانی، هم به کارهای بنیادین بپردازد، هم جرأت و جسارت مواجهه عالمانه با ناقدان و مخالفان و هم در علوم اسلامی تخصص داشته و توانایی استنباط آموزه‌های اسلامی ناظر بر علوم انسانی را داشته باشند.

دبیر مجمع عالی علوم انسانی اسلامی، با اشاره به اینکه این مجمع با مشارکت ده‌ها مرکز دانشگاهی و حوزوی شکل گرفته و تاکنون کنگره‌های بین‌المللی متعددی در این حوزه برگزار شده است، افزود: اکنون ششمین و البته مفصل‌ترین کنگره، چندین نشست تخصصی در موضوعات متنوعی با حضور صاحب‌نظران رشته‌های مختلف علوم انسانی برگزار و در عین حال تاکنون ده‌ها کتاب تحقیقی و بنیادین در قلمروهای مختلف علوم انسانی اسلامی تولید کرده است و دارای نشریه علمی پژوهشی و نشریه‌های ترویجی و گفت‌وتمان‌سازی مثل تحقیقات بنیادین علوم انسانی و علوم اسلامی صدراست. وی در پایان عنوان کرد: مجموعه مقالات پذیرفته‌شده این کنگره، به‌زودی در ۱۴ جلد منتشر خواهد شد. وی با عنوان اینکه کنگره ششم با همراهی و مشارکت ۵۰ مرکز دانشگاهی و حوزوی برگزار می‌شود، افزود: این کنگره مفتخر است که در ۱۶ کمیسیون مختلف میزبان مشارکت ۲۳۰ عضو هیئت علمی به‌عنوان کمیته علمی این کمیسیون‌ها و همراهی حدود ۷۰۰ استاد به‌عنوان ارزیاب باشد که محصول این همراهی‌ها و فعالیت‌ها، ارزیابی ۶۹۹ مقاله فرستاده‌شده به دبیرخانه کنگره و انتخاب نهایی ۱۷۰ مقاله است.

گفتنی است پنجمین دوره جایزه جهانی علوم انسانی اسلامی در مراسم افتتاحیه به منتخبان اعطا شد. حجج‌الاسلام والمسلمین نجف لک‌زایی، در رشته فلسفه سیاسی اسلامی و محمدباقر سعیدی‌روشن در رشته قرآن‌پوهی و دکتر عبدالحمید نقره‌کار در رشته معماری اسلامی، کسانی بودند که این جایزه به آنان تعلق گرفت. همچنین در این مراسم، از خدمات علمی ارزشمند مرحوم علامه مصباح یزدی تقدیر و از مجموعه مقالات و آثار و مکتوبات پیشین کنگره علوم انسانی اسلامی روزنامه‌یی شد.

• اخبار کوتاه ایـران

• رونمایی از نخستین موتور دیزل دریایی تمام ایرانی:

نخستین موتور دریایی بومی ایران‌ساخت، با قدرت ۳۶۰۰ اسب بخار با نام مکران در پایگاه هفتم آذر نیروی دریایی ارتش رونمایی شد. همچنین دو ناو موشک‌انداز بهینه‌سازی‌شده «گرز» و «خنجر» نیز، به ناوگان نیروی دریایی ارتش ملحق شد.

• قاچاق مواد مخدر افغانستان توسط هواپیماهای ناتو:

دبیرکل ستاد مبارزه با مواد مخدر: تولید مواد مخدر در سال ۲۰۱۸ نسبت به سال ۲۰۰۰ در کشور افغانستان، بیش از ۵۰ برابر شد و طبق اسناد موفق، بخشی از اینها رسماً توسط هواپیماهای ناتو قاچاق می‌شود.

• تجهیز موشک‌های تاکتیکی ایران به سرچنگی‌های جدید:

سر جنگی ترکشی برای موشک‌های بالستیک تاکتیکی ساخت ایران برای اولین‌بار مشاهده شد. سر جنگی ترکشی با انفجار در ارتفاع چند ده متری روی محوطه، مستقیماً تعداد بی‌شماری ترکش را روی محوطه رها می‌کند.

• شناسایی ۵ هزار شرکت کاغذی و صوری: معاون سازمان مالیاتی: رشد واقعی درآمد مالیاتی در بودجه ۱۴۰۱ بیش از ۸۰ درصد است. در حال حاضر بیش از پنج هزار شرکت صوری و کاغذی شناسایی کردیم. این شرکت‌ها نه فقط نظام مالیاتی؛ بلکه بعضاً سیستم بانکی را دور می‌زنند.

• ساخت ناوشکن و ناوهای موشک‌انداز در ارتش: معاون هماهنگ‌کننده ارتش: امروز به این توانمندی رسیده‌ایم که برای

همه تجهیزات که داریم، تعمیرات اساسی انجام دهیم. به‌دنبال نوسازی و جایگزین کردن تجهیزات قدیمی نیز هستیم و در کلاس ناوشکن‌ها، ناوهای موشک‌انداز یا زیردریایی‌های امروز نیروی دریایی به این جایگاه رسیده‌است که خودش شناور می‌سازد.

• کیت تشخیص آمیکرون در کشور طراحی شد: رئیس انستیتو پاستور ایران: با توجه به شیوع واریانت آمیکرون، انستیتو پاستور ایران، کیت ویژه تشخیصی این واریانت را طراحی و در بین تعدادی از آزمایشگاه‌های منتخب کشور که شامل بیش از ۵۰۰ آزمایشگاه است، توزیع کرد.

• بسته حمایتی هنرمندان و اصحاب رسانه اعلام شد:

مدیرعامل صندوق اعتباری هنر: با اخذ دستورات از شخص رئیس‌جمهور، اعتبارات ۵۰۰ میلیارد تومانی برای حمایت از اصحاب رسانه و هنرمندان تخصیص داده شد. این بسته شامل ۲ بخش وارزی‌های بال‌عوض و تسهیلات بانکی است و تمام کسانی که دارای هنر‌کارت هستند، شامل این بسته حمایتی می‌شوند.

• بازداشت ۴۰ متهم پرونده قمار و شرط‌بندی: رئیس پلیس تهران: ۴۰ متهم در پرونده‌های قمار، شرط‌بندی و اجاره کارت‌های بانکی که ۸۰ میلیارد تومان گردش مالی و ۹ میلیون فالور داشتند، بازداشت شدند.

• رشد اقتصادی کشور ۳.۳ درصد شد: عملکرد تولید ناخالص داخلی کشور، به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ در نیمه نخست سال ۱۴۰۰، به رقم ۷۵۳.۵ هزار میلیارد ریال رسید که نسبت به رقم مشابه سال قبل به میزان ۳.۳ درصد افزایش یافته است.

• نانک‌کرار در نیروی زمینی سپاه عملیاتی شد: نانک پیشرفته کرار تحویل نیروی زمینی سپاه شد و برای نخستین‌بار به‌صورت رسمی در رزمایش پیامبر اعظم ۱۷ عملیاتی شد.

• کشورهای متخاصم به یمن به التماس افتاده‌اند: جانشین فرمانده کل سپاه پاسداران، به‌مانند جنگ تحمیلی از آمریکا تا اروپا و کشورهای عرب در جنگ یمن دخیل هستند و امروز آنها مستأصل شده‌اند و التماس می‌کنند که ما را با آبرومندی از این وضعیت نجات دهید.

• پیشرفت فناوری در حوزه دندان پزشکی: محققان مرکز رشد دانشگاه آزاد، موفق به تولید دو محصول پرکاربرد دندان پزشکی شدند که نسبت به نمونه مشابه خارجی، کیفیت بهتر و قیمت پایین‌تری دارد.

• استرداد متهم ۲۰ هزار میلیارد تومانی به کشور: رئیس پلیس بین‌الملل ناجا، با اشاره استرداد متهم ۲۰ هزار میلیارد تومانی به کشور، گفت: این متهم با ایجاد شرکت‌های صوری در داخل و خارج از کشور در حوزه واردات و صادرات کالا، اقدام به کلاهبرداری کرده است.

• جزئیات طرح «یارانه بنزین برای همه»: مجری اجرای طرح «یارانه بنزین برای همه»، این طرح در جزیره کیش به‌صورت آزمایشی انجام می‌شود و بعد از اصلاح تمام مشکلات احتمالی، به‌صورت سراسری اجرا می‌شود. در این طرح هیچ تغییری در قیمت بنزین ایجاد نمی‌شود و به جای شارژ سوخت پالاک‌ها، به هر کد ملی در جزیره کیش ماهانه ۲۰ لیتر بنزین تعلق می‌گیرد.

• مسدودسازی ۱۳ میلیون محتوای هشتک‌هیرو: اینستاگرام درحالی‌هست که hero را بنهادن کرد که این کلیدواژه در مدت زمان کمی با ۱۳ میلیون بار تکرار در تحسین و تمجید سرداران شهید سلیمانی و ابومهندس، به یکی از پراستفاده‌ترین اصطلاحات فضای مجازی تبدیل شده بود.

• هشدار فرمانده کل سپاه به مقامات رژیم صهیونیستی: سرلشکر سلامی: رزمایش پیامبر اعظم [ؑ] یک هشدار جدی، واقعی و میدانی به تهدیدات مقامات رژیم صهیونیستی است که مراقب اشتباهات و خطای خود باشند. دست از پا خطا نکنند، دست‌هایشان را قطع خواهیم کرد.

• تمرین حمله به تأسیسات اتمی دیومنا در رزمایش سپاه: سپاه پاسداران با شبیه‌سازی تأسیسات اتمی دیومنا، حمله به این مرکز حساس و حیاتی رژیم صهیونیستی را در رزمایش موشکی خود به‌موفقیت تمرین کرد.

• شورای رقابت از قیمت‌گذاری خودرو کنار گذاشته شد:

مرکز ملی رقابت: مسئولیت تنظیم بازار خودرو از جمله تدوین و ابلاغ دستورالعمل‌های تنظیم قیمت این بازار، فعلاً بر عهده وزارت صمت و با هماهنگی ستاد تنظیم بازار است. از این پس شورای رقابت در خصوص قیمت‌گذاری خودرو تکلیف و اختیاری ندارد و رسیدگی به شکایات شهروندان در خصوص قیمت‌گذاری نیز در این شورا قابلیت استماع ندارد.

• قیمت‌گذاری نان به استان‌ها واگذار شده است: وزیر صمت: با دستور رئیس‌جمهور، قیمت‌گذاری برخی اقلام (مانند نان) که در سراسر کشور به یک قیمت تولید نمی‌شوند، به استان‌ها واگذار می‌شود.